

דברי השירה

ויזבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (דברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א
רב ביהכ"נ ידברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל 036194741@gmail.com

פרשת אמור - פסח שני - ל"ג בעומר

להעריך את יחוסנו כבני אברהם יצחק ויעקב

"ויואמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיר" (כ"א - א').

יש מקום לשאול, למה כתוב "אל הכהנים בני אהרן"? הרי מספיק להגיד "אל הכהנים" או רק "בני אהרן"!

שמעתי להסביר ע"י משל לשני חברים שהיו גונבים כל הזמן והשלטון לא הצליח לתפוס אותם זמן רב עד שלילה אחת היו בבית של אחד העשירים והוא התעורר באמצע הלילה ותפס את הגנבים ומסר אותם בידי המשטרה. העמידו אותם לדין, והשופט פסק לאחד שנה בבית הסוהר ולשני עשרים שנה בבית הסוהר. כולם שאלו הרי שניהם חטאו וגנבו? השופט הסביר שזה שקיבל עונש של שנה כל משפחתו גנבים, הוא גדל בגנבה, זה החינוך שקיבל ולכן הוא גנב, ויש להבין שהוא פחות אשם, אבל זה שקיבל עשרים שנה מגיע ממשפחה חשובה, מכובדת ומיוחסת, לכן יש הרבה יותר תביעה עליו וזה הסיבה שקיבל עונש גדול.

והנמשל לזה הוא שבשעה שהכהנים קבלו תפקיד לשרת בבית המקדש, התורה מדגישה להם שהם בני אהרן, זה מחייב אותם, כי הם מיוחסים לאהרן הכהן, לכן הם צריכים להיזהר יותר בכל דבר שהם עושים.

הלימוד בשביל כל אחד ואחד, לדעת שכשרואים אותנו, מסתכלים עלינו ביחס חשוב היות שאנחנו בני ישראל, ולכן זה מחייב את כל אחד ואחד. כעין זה כתוב (כ"א - ט') "ובת איש כהן כי תחל לזנות, את אביה היא מחללת, באש תשרף", רואים שאם בת כהן עושה עבירה, העברה שלה נחשבת אחרת ולכן היא מקבלת עונש שריפה כי "את אביה היא מחללת".

ועוד, מבואר בגמ' סנהדרין (דף נ"א ע"א) שהיה הוה אמינא שאם בת כהן מחללת שבת היא תקבל את העונש הכי חמור [דהיינו שריפה, שרצו להגיד שבכל דבר שאינה מקיימת את התורה אנו נותנים לה את העונש הכי חמור היות שהיא בת כהן].

רבי יוסף ענג'ל זצ"ל כתב בספר לקח טוב (כלל ו' סימן ה') להסביר שרואים מפה יסוד, שקדושת כהונה זה לא רק דין מסוים לגבי המצוות של הכהונה, אלא הדין כהונה מתפשט על כל המצוות, ואפילו על מצות שמירת שבת, כי כהן ששומר שבת זה שמירת שבת אחרת, וכן חס ושלום אם הכהן עובר עבירה, זה גם סוג אחר של עבירה [כלפי שאר אנשים], ולכן היות שיש לו קדושה יתירה, היה הוה אמינא שאם הוא יחלל שבת הוא יקבל עונש יותר חמור משאר יהודי.

שאל הצדיק רבי יואל מסאטמר זצ"ל, ט"ו בשבט זה ראש השנה לאילנות ואנו נוהגים לאכול את פירות האילן, ואילו בשבועות שנידונים על פירות האילן המנהג הוא להניח אילנות בתוך הבית הכנסת כמוזכר במשנ"ב, לכאורה היה צריך להיות בדיוק הפוך? שבט"ו בשבט יניחו אילנות בבית הכנסת ובשבועות צריכים לאכול פירות? ותירץ שכשדנים בן אדם אומרים לו "תראה מי היה אבא שלך!" לכן בעצרת שנידונים על הפירות מסתכלים מאיפה הפירות הגיעו לכן מניחים אילנות בבית הכנסת כדי לרמז לנו שאבותינו עמדו בהר סיני ועלינו להמשיך את המסורת שקבלנו מהם, ואילו בט"ו בשבט אוכלים פירות להזכיר לנו "איזה פירות יוצאים ממך? איך חינכת את הילדים שלך?". כל אחד צריך לדעת שלא מסתכלים רק על המעשים שלו אלא גם מתייחסים לכל היוצא ממנו.

הלימוד בשבילנו הוא שיש תביעה על כל אדם לפי מדרגתו, לכן צריך יותר להיזהר יום יום בכל מה שעושים ולהתנהג בצד הכי טוב וכך יקדש שם שמים.

~~~~~

למלאות את ימי הספירה במעשים טובים

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה" (כ"ג - ט"ו).

כתוב במדרש (רבה כ"ח - ג), תני ר' חייא: אימתי הן תמימות? בזמן שישראל עושים רצונו של מקום.

יש לשאול, מה ההדגשה כאן 'תמימות' שהמצוה היא לעשות רצונו של מקום, הרי בכל מצוה שמקיימים אנו עושים רצונו של מקום?

המגיד מדובנא הסביר ע"י משל, שני עניים הלכו לקבץ כספים מבתי נדיבים ביחד, ולא נפרדו כלל, אבל ההבדל ביניהם היה שאחד היה חכם ואילו השני היה טיפש, הטיפש היה תמיד מחזיק רק פרוטה אחת, כי את מה שהיה מקבל הוא מיד היה מוציא לצרכיו, ואילו החכם היה מקבץ עוד פרוטות עד שיכל להחליף אותם לזוזים, ולאחר זמן היה מחליף את הזוזים לסלעים, ואח"כ היה מחליף את הסלעים לזהב, וכך נהיה עשיר. הנמשל לזה הוא שהצדיק עושה בדת ובחכמה, מנצל את הימים בתורה ומצוות, וכך מתעלה ומתקרב להקב"ה, ואילו הרשע מבזבז את זמנו לדברים בלי תכלית ולא נשאר זכר ממה שעשה, כמו שכתוב במשלי (י' - כ"ז) "ושנות רשעים תקצרנה".

מזן הגראמ"מ שך זצ"ל שאל איך זה שבן אדם שמח ביום הולדתו, הרי כל שנה הוא מתקרב ליום מיתתו, והיה צריך להיות עצוב מזה? ותירץ, שאם בן אדם מנצל את השנה אז יש לו סיבה להיות שמח, כי יש לו בכיס עוד שנה של עבודת ה', אבל בן אדם שמבזבז את הזמן שלו אין לו לחגוג יום הולדת.

כתוב בתהילים (צ' - י') "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". למה כתוב 'בהם'? מסביר המגיד מדובנא, מי שהצליח לעשות מהימים שנים, דהיינו שניצל כל יום ויום, ממילא עם ה"בהם" הצליח לעשות את השבעים שנה.

יוצא מזה שהקב"ה צווה לנו לספור ממחרת השבת חמישים יום, והענין של הספירה הוא להכין את עצמנו לקבלת התורה, ולכן עלינו לא להפסיד אפילו יום אחד לעשות רצונו של מקום כדי לאגור הימים כדי להגיע לשבועות "תמימות".

והיה רצון שכל אחד ימלא כל יום בימי ספירת העומר בתורה ויראת שמים וכך כל אחד יגיע עם "שבע שבתות תמימות" וכולנו נהיה מוכנים לקבל את התורה בשלימותה.

פסח שני בזאת השנה

כתוב בתשובת חתם סופר (יורה דעה תשובה רל"ג ד"ה אמנם), ויום כ"ה למב"י יו"ד אייר יום ביקור פסח שני.

דהיינו שביום י' אייר זהו יום ביקור לפסח שני, כי ביום זה מתחיל את הארבעה ימים לפני יו"ד אייר [שהוא פסח שני].

האחרונים שואלים, הרי כתוב בגמ' פסחים (דף צ"ו), פסח מצרים מקחו מבעשור ופסח דורות נמי, הכתיב ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה, שיהו כל עבודות חדש זה כזה! - אלא: ההוא הזה למעוטי פסח שני דכוותיה. משמע מהגמ' שבפסח שני אין דין ביקור. אז איך החתם סופר כתב שצריך ביקור?

שמעתי ליישב, כתוב בירושלמי בפסחים רבי יהודה סבר שאם יבנה בית המקדש בין פסח ראשון לפסח שני כלל ישראל יקריבו פסח שני. שואלים, הרי כתוב בגמ' בפסחים (דף ע"ט ע"ב) איש נדחה לפסח שני ואין ציבור נדחה לפסח שני, דהיינו שכל הדין של פסח שני הוא רק ליחידים, יוצא שאם רוב הציבור היו טמאים ולא הביאו פסח ראשון, לא היו חייבים להביא קרבן פסח שני, ולפי זה איך רבי יהודה סובר שאם יבנה בית המקדש כלל ישראל יקריב קרבן פסח שני? התשובה לזה היא שכשיש פסח ראשון והציבור לא הקריבו את הקרבן אין דוחים ציבור לפסח שני, אבל כשאין פסח ראשון כי לא היה בית המקדש, לא היה שייך להביא קרבן פסח, בכזה מקרה כל הציבור מביאים קרבן פסח שני, כי כאילו עכשיו הוא הראשון. ולפי זה מיושב החתם סופר שכשיבנה ביהמ"ק קודם פסח שני צריך ביקור כי זה כמו פסח ראשון.

כעין זה כתוב במנחת חינוך (מצוה ש"פ), נראה ברור אם יבנה הבית ב"ב בין ב' הפסחים ע' בש"ס (דר"ה גבי עומר דאיבני בחמיסר) כיון דבראשון לא היו ישראל שם ולא הי' מקדש אין חילוק בין רוב למיעוט א"כ כל ישראל חייבים לעשות פסח שני כמו גרים הרבה כי דינים אלו דרוב ומיעוט הם רק העומדים חוץ לעזרה כמבואר בר"מ ובש"ס ובירושלמי אבל באין עומדים ואין בית המקדש אין החשבון הזה וכל ישראל יעשו פסח שני כך נראה ברור. ואני כותב זה בין שני הפסחים יה"ר שיבנה מהרה קודם פסח שני ונזכה ונעשה הפסח אמן ואמן. עכ"ל. ה' יעזור שבקרב יבנה בית המקדש במהרה ונזכה להקריב ולאכול קרבן פסח.

אמרנו בליל הסדר "זכר למקדש כהלל, כן עשה הלל בזמן שבית המקדש היה קיים היה כורך פסח מצה ומרור ואוכלן ביחד, לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו".

שואלים, הרי הפסוק "על מצות ומרורים יאכלוהו" (במדבר ט' - י"א) כתוב על פסח שני, ולא בפסח ראשון, וא"כ למה אנחנו מזכירים את הפסח שני, הרי אנחנו בליל הסדר היינו צריכים להביא את פסוק שמזכיר בפסח ראשון (שמות י"ב - ח') "צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו".

שמעתי בשם האדמו"ר מבעלזא זצוק"ל שכשיהודי יושב בבית בליל הסדר ולא זוכה להיות בבית המקדש לכן מזכירים פסוק של פסח שני כדי לרמז שלא זכינו לפסח ראשון, לפחות אולי נזכה לפסח שני. ה' יעזור כן יהי רצון.

המשך חכמה בפרשת פנחס (כ"ח - ט"ז) כתב וז"ל, אם כל ישראל לא היה להם בית הבחירה בניסן, ואז עושים כל ישראל הפסח בחודש השני, ובה הזמן שכל ישראל עושים פסח בחודש השני, גם כן אז עושים כל ישראל חג המצות בשני שבועות ימים, אף על גב דפסח שני של יחידים נאכל על מצות רק בליל טו. אבל כשכל ישראל עושים אותו, אז עושים חג מצות שבועת ימים. לכן כתוב "ובחמשה עשר לחודש הזה", פירוש, לחודש שנעשה הפסח מכל ישראל, אז "חג המצות שבועת ימים". אף אם אינו בחודש הראשון, רק בארבעה עשר של חודש השני, אז ב - ט"ו הוי חג המצות שבועת ימים. לזה עשה חזקיה חג המצות בחודש השני, וכמו דכתוב בדברי הימים ב' (ל' - י"ג) "ויאספו (ירושלים עם רב) לעשות חג המצות (בחודש השני)".

אשרנו מה טוב חלקנו בהילולא דבר יוחאי

כל שנה בל"ג בעומר מגיעים אלפי אנשים לקברו של רבי שמעון בר יוחאי, אבל השנה לא נראה שבמצב שבו אנו נמצאים יהיו הרבה אנשים שילכו שם, וזה רצון ה' שלא ליסוע למירון. מוזכר הרבה פעמים בש"ס רבי שמעון בר יוחאי, סתם רבי שמעון זה רשב"י. אם נלמד את תורתו אז זכותו תגן עלינו.

כתוב בגמ' סוכה (דף מ"ה ע"ב), ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי: ראיתי בני עלייה והן מועטיין, אם אלף הן - אני ובני מהן, אם מאה הם - אני ובני מהן, אם שנים הן - אני ובני הן. ויש לשאול, וכי התנא רבי שמעון מתגאה שאפילו

אם אין הרבה בני עליה הוא ודאי מתוכם? שמעתי להסביר, שרבי שמעון בר יוחאי בא ללמד אותנו שהרבה פעמים בן אדם רוצה לעשות דבר טוב אבל בגלל שרוב האנשים בסביבתו לא עושים אז הוא מתבייש לעשות שמה זה יראה שהוא בעל תשובה או מתחזק, והוא חושב שכך צריך לעשות אבל הוא מתבייש מאנשים אחרים, רבי שמעון בר יוחאי בא להגיד שהוא לא צריך להתפעל מאחרים, כשצריך לעשות דבר טוב חייבים לעשות ולא לשים לב מה אחרים עושים, ואין בזה שום גאווה, וזה כוונתו שאם יש דבר טוב שרוצה לעשות, אפילו יש מעט אנשים שעושים כן, או אפילו אף אחד לא עושה כן, בכל זאת יש לעשותו.

עלינו לדעת שלא להתפעל ממה שאחרים עושים או חושבים וכך אפשר להיות שלם בעבודת השם, עלינו לחטוף כל דבר רוחני שמקרב אותנו להקב"ה.

כתוב בגמ' פסחים (דף ק"ב ע"א), חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחאי כשהיה חבוש בבית האסורין. אמר לו: רבי, למדני תורה. אמר: איני מלמדך. אמר לו: אם אין אתה מלמדני - אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות. אמר לו: בני, יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק. אמר לו: ומי בסכנה? והלא עגל בסכנה.

רבי עקיבא היה בבית האסורים בגלל שתפסו אותו שמלמד תורה, וכעת כשהגיע רבי שמעון לרבי עקיבא הוא לא רצה ללמדו תורה, כי הוא פחד מהמצב, אבל שרבי עקיבא שמעון מוכן למסור אותו למלכות הוא הבין שרבי שמעון הרגיש את עצמו בסכנת חיים כי אין חיים אלא תורה, לכן היה מוכן למסור נפש ללמדו תורה.

יש מקום לשאול, שביום פטירת רבי שמעון בר יוחאי עושים הילולא וכינוס גדול, לכאורה היה צריך להיות שיעשו זאת ביום שנוולד? שמעתי להסביר ע"פ הגמ' כתובות (דף ק"ג ע"ב), הושיבו וישיבה על קברו של רבי לאחר שלשים יום. דלא עדיפנא ממשא רבינו, דכתיב: ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום, תלתין יומין ספדין ביממא וליליא, מכאן ואילך ספדו ביממא וגרסי בליליא או ספדו בליליא וגרסי ביממא, עד דספדי תריסר ירחי שתא. ההוא יומא דאשכבתיה דרבי, נפקא בת קלא ואמרה: כל דהוה באשכבתיה דרבי מזומן הוא לחיי העוה"ב. ההוא כובס כל יומא הוה אתי קמיה, ההוא יומא לא אתא, כיון דשמע הכי, סליק לאיגרא ונפל לארעא ומית, יצתה בת קול ואמרה: אף ההוא כובס מזומן הוא לחיי העולם הבא. שואל הבן איש חי, במה זכה רבינו הקדוש יותר מכל שאר התנאים? ותיירץ שכתוב בגמ' יומא (דף פ"ה ע"ב), מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה. עם התשובה - אין, בפני עצמן - לא, נימא דלא כרבי. דתניא, רבי אומר: על כל עבירות שבתורה, בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה, יום הכפורים מכפר. לפי זה גם מיתת צדיקים מכפרת בלי תשובה [כמו שיום כיפור מכפר], א"כ כל מי שהיה בלוייה של רבי הוא נידון כשיטת רבי, שמי שנמצא בלוייה של צדיק מקבל כפרה [גם בלי תשובה], לכן יצאה בת קול שכל מי שהיה שם זכה לחיי עולם הבא.

כעין זה המהרש"ם כותב גם כן ברבי שמעון בר יוחאי, אמרו חז"ל (סוכה דף מ"ו ע"ב) שאמר יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין שהביאור הוא שכשהגוף מגיע למעלה הוא אומר שלא עשה את החטאים, והראיה שבלי נשמה הוא כלום, הוא מונח בעפר, כשהקב"ה בא לדון את הנשמה, הנשמה אומרת שגם היא כלום והראיה שכשהיא יוצאת מהגוף היא לא יכולה לעשות כלום, אז הקב"ה מביא את הגוף והנשמה ביחד וכך דן את שתיים. לכאורה זה טענה, זה אינו יכול זה אינו יכול, התשובה היא שרבי שמעון בר יוחאי סובר שזה אינו יכול זה אינו יכול פטור (ענין שבת דף צ"ג ע"ב), ממילא הוא יכול לפטור את כולם מן הדין. ולפי זה, ביום פטירת רבי שמעון [שמיתת צדיק מכפרת] מי שלומד מהצדיק ומי שמתחזק ממנו יש לו גם את אותו דין וכך פטור, וזה מכפר לכולם.

לכן ביום ל"ג מי שמתחזק בזכות רבי שמעון כאילו כל עוונות מתכפרים.

ה' יעזור שאנחנו נתחזק בימים אלו, שהם הכנה לחג השבועות עם ימי ספירת העומר, וה' יתן שבימים אלו נזכה להגלה נא ופרוס חביבי עלי את סוכת שלומך תאיר ארץ מכבודך נגילה ונשמחה בך מהר אהוב כי בא מועד וחננו כימי עולם ברחמים גדולים, אמן.